Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Dantumadiel

Jaartal + zaaknummer	: 2025 / 2015-294558
Raadsvergadering d.d.	: 9 december 2025
Portefeuillehouder	: W. Strikwerda
Programma	: (3) soarch en wolwezen
Programmaonderdeel	: Jeugd
Naam opsteller	: Kim ten Hoeve (E-mail: k.tenhoeve@dantumadiel.frl)
Onderwerp	: Transformatie sociaal domein, hervormingsagenda Jeugd.
Begrotingswijziging	: Ja

Voorgesteld raadsbesluit

De raad wordt voorgesteld het (de) volgende besluit(en) te nemen:

1. In te stemmen met de startnotitie Transformatie Sociaal Domein
2. Voor de aanpak en uitvoering daarvan in het eerste jaar een budget beschikbaar te stellen van €310.521.
3. Een coördinator transformatie aan te stellen voor een periode van 1 jaar, met mogelijkheid tot verlenging, ter ondersteuning van de uitvoering en borging van de transformatie.
4. Onderzoek uit te zetten binnen de gemeente Dantumadiel over wat onze inwoners (jeugdigen en ouders) nodig hebben op het gebied van zorg en ondersteuning in de opvoeding. Zodat we af kunnen stemmen op de behoeften en vragen van onze inwoners.
5. Een data analist sociaal domein aan te stellen voor een periode van 1 jaar, met mogelijkheid tot verlening, zodat we ook binnen het sociaal domein data gestuurd kunnen gaan werken en beter kunnen sturen om wat en hoelang we inzetten op interventies, acties en/of programma's.
6. Via een begrotingswijziging de kosten van dit voorstel ad € 310.521 te onttrekken uit de algemene reserve.

Inleiding

De jeugdzorg in Nederland bevindt zich in een cruciale fase van verandering. Sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 dragen gemeenten de verantwoordelijkheid om zorg en ondersteuning dicht bij kinderen en gezinnen te organiseren. Dat heeft veel moois gebracht, maar ook duidelijk gemaakt dat het huidige systeem nog niet toekomstbestendig is. Te vaak krijgen jeugdigen en gezinnen niet op tijd de juiste hulp. De gevolgen zijn groot: escalaties, uithuisplaatsingen, langdurige schade en hoge maatschappelijke kosten.

De landelijke koers is helder: we moeten samen vernieuwen

De Hervormingsagenda Jeugd vraagt om een fundamentele verandering in hoe we denken, werken en samenwerken. Het gaat niet om kleine aanpassingen, maar om een echte transformatie, over domeinen heen. Jeugd, Wmo, participatie, onderwijs en gezondheidszorg zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Alleen door samenwerking tussen gemeenten, instellingen, scholen, huisartsen en zorgaanbieders kunnen we écht verschil maken.

De opgave is enorm, maar ook kansrijk

We moeten kritisch durven kijken naar hoe we nu werken en elkaar aanspreken waar dat nodig is. Denken we voldoende integraal? En vertrekken we vanuit wat gezinnen écht nodig hebben?

De Hervormingsagenda Jeugd heeft een helder doel: een houdbaar, mensgericht en effectief jeugdstelsel waarin domeinen samenwerken in plaats van naast elkaar opereren.

Zonder verandering lopen de kosten in het sociaal domein verder op

We stevenen af op het zogenoemde ravijnjaar, waarin forse bezuinigingen dreigen. Tegelijk biedt het Rijk – via de meicirculaire en septembercirculaire – extra middelen voor 2025, 2026 en 2027. Deze ruimte moeten we benutten om te investeren in structurele verbetering, niet in tijdelijke oplossingen.

Wat inwoners nodig hebben, verschilt per dorp, wijk of school

Daarom willen we werken met lokale gegevens en gericht onderzoek. Zo weten we precies waar we moeten ingrijpen, welke voorzieningen versterkt (bijvoorbeeld gericht op de veiligheid) moeten worden en waar we samen met partners kunnen versnellen. Alleen door maatwerk kunnen we écht effectief zijn.

We stellen een onderzoeksvraag op, zetten dat uit bij onderzoeksbureaus en uiteindelijk stel je samen met het bureau de definitieve onderzoeksvraag vast.

De transformatie is complex en raakt veel partijen

Daarom stellen we een coördinator aan die de samenhang bewaakt, domeinen verbindt en samenwerking versterkt. binnen én buiten de gemeente. Deze rol verbindt ook met landelijke en regionale ontwikkelingen zoals GALA en IZA: waar kunnen we leunen op de regio, en waar voeren we zelf de regie?

Daarnaast zorgt een data-analist ervoor dat we sturen op feiten

Met lokale data kunnen we beter begrijpen, onderbouwen en beslissen wat werkt voor onze inwoners.

Dantumadiel maakt het verschil. Juist onze schaalgrootte is onze kracht. Dantumadiel kan wendbaar handelen, dichtbij inwoners werken en maatwerk leveren. We kunnen sneller schakelen, nauwer samenwerken en zichtbaar resultaat boeken. Hier kunnen we laten zien dat het écht anders kan.

We stellen voor om de inzet van de coördinator en data analist te spreiden over vijf jaar. Zo krijgen we de tijd om de transformatie zorgvuldig vorm te geven en duurzaam te borgen. De coördinator schrijft naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek en de data analyse een plan voor de komende jaren. Dit plan zal naar verwachting nu (afhankelijk van het onderzoek) in Q3 2026 klaar zijn.

Voor de uitvoering van dit plan en mogelijk in te zetten interventies zijn nog middelen nodig. In het , nog te schrijven plan, zal een financieel beeld geschetst worden.

Beoogd effect

We willen aan het stuur blijven en goed bijhouden wat we doen en waarom we dat doen. De transformatie raakt veel partijen, zowel binnen onze organisatie als ketenpartners. We stellen daarom een coördinator aan, die de samenhang bewaakt, domeinen verbindt en de samenwerking met ketenpartners versterkt. Ook bewaakt die de veranderingen in het landelijke- en regionale speelveld, zodat we de aansluiting behouden.

De data analist zorg ervoor dat we data gedreven kunnen gaan werken. Hiermee kunnen we sturen op resultaten en inschatten wanneer en waarmee we door moeten gaan en waarmee we moeten stoppen.

De inzet van onderzoek geeft richting in wat de inwoner van Dantumadiel nodig hebben. Dit leidt tot een versnelling van de transformatie binnen het sociaal domein.

Door domein overstijgend samen te werken ontstaat een structurele verschuiving van dure, specialistische zorg naar lichtere, tijdige en meer preventieve ondersteuning, waardoor de kwaliteit van hulp verbetert en de kosten duurzaam beheersbaar blijven.

Argumenten

1. Dit besluit sluit aan bij de landelijke opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd, waarin wordt benadrukt dat gemeenten sterker moeten inzetten op het voorliggend veld, domein overstijgend samenwerken en data gestuurd werken. Door de middelen voor de transformatie binnen het sociaal domein in te zetten, kan Dantumadiel invulling geven aan deze landelijke richting en concreet bijdragen aan een toekomstbestendig jeugdstelsel.
2. De transformatie vraagt om een meerjarige aanpak.
3. Het aanstellen van een coördinator geeft richting, samenhang en continuïteit aan de uitvoering van de transformatie. Deze functie borgt de verbinding tussen beleid en uitvoering, tussen domeinen en

partners, en sluit aan bij de uitgangspunten van de GALA en FRIZA, waarin samenwerking en integraliteit centraal staan..
4. Onderzoek geeft ons binnen de gemeente Dantumadiel richting om de interventies en acties aan te laten sluiten bij wat onze inwoners nodig hebben.
5. Het voorstel sluit aan bij de uitgangspunten uit het coalitieakkoord: we willen beleid maken dat past bij de mensen van Dantumadiel. Door onderzoek en analyse te combineren met een meerjarige inzet van middelen, kunnen we beter begrijpen wat inwoners nodig hebben en daarop gericht handelen met passende interventies, dichtbij en effectief.

Kanttekeningen en risico's

1. De extra middelen uit de Hervormingsagenda Jeugd zouden op korte termijn kunnen worden ingezet om de huidige tekorten binnen het sociaal domein te dekken. Met dit voorstel kiezen we er echter bewust voor om te investeren in structurele verandering en kostenbeheersing op de lange termijn.
2. De beoogde verschuiving van dure naar lichtere zorgvormen is een proces van meerdere jaren. Resultaten zullen niet direct zichtbaar zijn. Heldere monitoring en tussentijdse evaluatie zijn daarom essentieel om de voortgang te kunnen volgen en bij te sturen.
3. De transformatie vereist nauwe samenwerking met ketenpartners en betrokkenheid van inwoners. Verschillende belangen en tempo's bij partners kunnen het proces vertragen. Een zorgvuldige afstemming en heldere communicatie zijn daarom noodzakelijk

Financiën

In de meicirculaire 2025 is opgenomen dat de gemeente Dantumadiel in de jaren 2026 en 2027 extra middelen ontvangt vanuit de Hervormingsagenda Jeugd. In de september circulaire zijn er ook nog extra middelen gekomen over 2025.

Circulaires 2025	*Omschrijving*	*2025*	*2026*	*2027*
Meicirculaire	Groeipad maatregelen Hervormingsagenda		641	586
Meicirculaire	Hervormingsagende Jeugd		429	331
Septembercirculaire	Hervormingsagende Jeugd 2023 en 2024 (nacompensatie)	972		
Totaal per jaar		**972**	**1.070**	**917**
Totaal cumulatief				**2.959**

Voorgesteld wordt om het onderzoek en de inzet van de coördinator en data analist uit deze extra middelen te halen. Dit gaat om een bedrag van:

	Bedrag
Coördinator	130.874
Data analist	104.647
Onderzoek (maximaal)	75.000
Totaal	**310.521**

Let wel, voor de inzet van interventies/ acties naar aanleiding van het onderzoek en data analyse komt een er uitvoeringsplan, dat in 2026 zal worden voorgelegd aan de raad, deze zal ook een aanvraag voor middelen bevatten. Hoeveel weten we nu nog niet.

De verwachting is dat de investeringen zich op zowel korte als langere termijn financieel en maatschappelijk terugverdienen, doordat de inzet leidt tot een verschuiving van dure, specialistische zorg naar lichtere en preventieve vormen van ondersteuning. De financiële effecten zullen gedurende de looptijd structureel worden gemonitord en waar nodig bijgestuurd.

Vervolg en planning

Binnen de huidige formatie is het niet mogelijk om de doelstellingen van de transformatie volledig te realiseren.

Na besluitvorming wordt daarom vanuit team Beleid Sociaal Domein een coördinator transformatie aangesteld. Deze coördinator stelt een uitvoeringsplan op dat aansluit bij de uitvoeringsagenda van het

integraal beleid sociaal domein. Het plan richt zich op de brede uitvoering van de transformatie en gaat verder dan de inzet van de beschikbare middelen zoals beschreven in bijlage 1.

De uitvoering richt zich nadrukkelijk op domein overstijgend werken: niet alleen binnen de jeugdzorg, maar ook in samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs, volwassenzorg en met actieve betrokkenheid van inwoners.

Daarnaast wordt een data-analist aangesteld om data gedreven te kunnen werken en de voortgang structureel te monitoren.

Ook wordt samengewerkt met een onderzoeksbureau om lokale data te verzamelen en te analyseren, zodat interventies en voorzieningen optimaal aansluiten bij de behoeften van inwoners.

Daarnaast willen we het komende jaar gaan kijken hoe we bewezen interventies die we nu inzetten kunnen gaan borgen. Te denken valt aan JOGG en uitbreiding Welzijn op recept.

Communicatie + Participatie

Op dit moment is er nog geen afzonderlijk communicatieplan opgesteld.
Zodra de besluitvorming heeft plaatsgevonden en de transformatie verder vorm krijgt, wordt in samenwerking met de afdeling Communicatie bepaald welke stappen worden gezet richting interne en externe communicatie.
De nadruk ligt op transparantie, samenwerking en gedeeld eigenaarschap: de transformatie is een gezamenlijke opgave waarin alle betrokken partijen een rol hebben.

Damwâld, 18 november 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dantumadiel,

de secretaris, R.G. Dijksterhuis de burgemeester, drs. A. Haga

Raadsbesluit

2025 / 2015-294558

De raad van de gemeente Dantumadiel,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.18 november 2025

Besluit:

1. In te stemmen met de startnotitie Transformatie Sociaal Domein
2. Voor de aanpak en uitvoering daarvan in het eerste jaar een budget beschikbaar te stellen van €310.521.
3. Een coördinator transformatie aan te stellen voor een periode van 1 jaar, met mogelijkheid tot verlenging, ter ondersteuning van de uitvoering en borging van de transformatie.
4. Onderzoek uit te zetten binnen de gemeente Dantumadiel over wat onze inwoners (jeugdigen en ouders) nodig hebben op het gebied van zorg en ondersteuning in de opvoeding. Zodat we af kunnen stemmen op de behoeften en vragen van onze inwoners.
5. Een data analist sociaal domein aan te stellen voor een periode van 1 jaar, met mogelijkheid tot verlening, zodat we ook binnen het sociaal domein data gestuurd kunnen gaan werken en beter kunnen sturen om wat en hoelang we inzetten op interventies, acties en/of programma's.
6. Via een begrotingswijziging de kosten van dit voorstel ad € 310.521 te onttrekken uit de algemene reserve.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dantumadiel in zijn openbare vergadering
d.d. 9 december 2025

De raad voornoemd,
de griffier,

Signed By: Jonker, Margreet
2025-12-11T11:05:56+01:00
ID: af499f52-d783-42d5-9b5e-37168b6355ae
Auth: Scribble

M. Jonker

de voorzitter,

Signed By: Haga, Anja
2025-12-11T12:06:03+01:00
ID: af499f52-d783-42d5-9b5e-37168b6355ae
Auth: Scribble

drs. A. Haga